

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΦΑΣΗ Β (2014-2015)

Πλαίσιο Σχεδιασμού και Οργάνωσης Διδασκαλίας

Ενότητα που αφορά στη διδασκαλία (βάσει του σχολικού γλωσσικού εγχειριδίου): «Συσκευές» (β' τεύχος, σ. 89-90)

Τάξη: ΣΤ' **Δημοτικό Σχολείο:** Άγιος Αντώνιος

Ημερομηνία: 27 Μαρτίου 2015

Δίκτυο Σχολείων ΕΔΕ: Δρος Ανδρέα Θεοδωρίδη

Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας συνεργάστηκαν οι: Αντρέας Κυρατζής (Εκπαιδευτικός) και Ρέα Παπαγεωργίου (Σύμβουλος Ελληνικών)

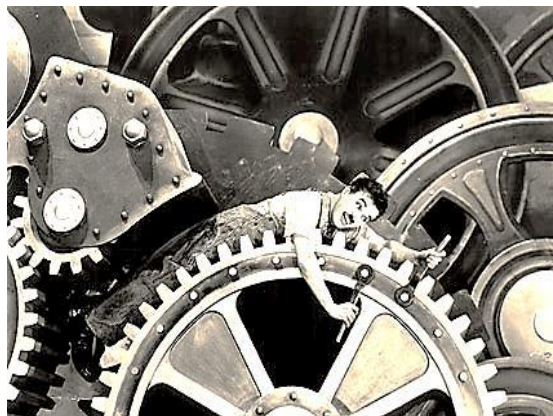
1.Συνοπτική παρουσίαση ανάπτυξης της ενότητας

1.1. Τι έχει προηγηθεί της διδασκαλίας:

Τα παιδιά, κατά τη διάρκεια της φετινής σχολικής χρονιάς, εξέφρασαν σε πολλές περιπτώσεις ενδιαφέρον, για να μελετήσουν τη σχέση του ανθρώπου, και κατ' επέκταση τη δική τους σχέση, με την τεχνολογία. Η Ενότητα 9 του σχολικού εγχειριδίου της ΣΤ' τάξης (τεύχος β'), με θέμα «Συσκευές», έδωσε την ευκαιρία στην τάξη να διερευνήσει πτυχές του εν λόγω θέματος. Οι μαθητές/τριες της τάξης προσέγγισαν και επεξεργάστηκαν τα κείμενα, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, συμβάσεις της Θεατρικής Αγωγής. Οι ρουτίνες της τάξης έχουν αναπτύχθηκαν, βάσει των ρόλων που καλέστηκαν να διαδραματίσουν τα παιδιά, με την αξιοποίηση θεατρικών συμβάσεων. Η ενασχόληση με το δράμα ήταν ιδιαίτερα υποστηρικτική και διευκόλυε τη μαθησιακή διαδικασία, εφόσον σημαντικός αριθμός των παιδιών της τάξης είναι αλλόγλωσσα. Οι θεατρικές συμβάσεις ενσωματώθηκαν στοχευμένα στο φάσμα των διδακτικών εργαλείων που στόχευαν στην κατανόηση κειμένων.

Στο πλαίσιο αυτό, τα παιδιά εκφράστηκαν προφορικά και γραπτώς και συνεργάστηκαν στις ομάδες τους για την πραγματοποίηση αρκετών δραστηριοτήτων. Γενικά, συμμετείχαν σε διάφορες δραστηριότητες ανάγνωσης, κατανόησης και κριτικής προσέγγισης των κειμένων. Ειδικότερα, προσπάθησαν να ανιχνεύσουν τη θέση του/της κάθε δημιουργού κειμένου, ως προς τη σχέση του ανθρώπου με την τεχνολογία, βάσει των γλωσσικών και μη επιλογών του/της.

Ένα από τα κείμενα που προκάλεσε το ενδιαφέρον των παιδιών, ήταν η ταινία του Τσάρλι Τσάπλιν «Μοντέρνοι Καιροί». Προτού παρακολουθήσουν την ταινία, σειροθέτησαν μια συλλογή από εικόνες/στιγμιότυπα (snapshots), προβλέποντας ποια θα ήταν η σειρά εμφάνισής τους στην ταινία. Μετά από την προβολή, χρησιμοποίησαν τις εικόνες αυτές, για να σχηματίσουν την «καμπύλη της ιστορίας» (βλ. Παράρτημα). Στο πιο ψηλό σημείο της καμπύλης, επέλεξαν να τοποθετήσουν την εικόνα με τον Σαρλό ανάμεσα στα γρανάζια. Εμπλούτισαν τα νοήματα της εικόνας αυτής με γλωσσικό κείμενο, όπως

τίτλο, λεζάντα, συννεφάκια σκέψης. Συζήτησαν, ως εκ τούτου, τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τίτλου και λεζάντας.

Μελετώντας τους σημειωτικούς πόρους της ταινίας (το βουβό, το μαυρόασπρο, τη μουσική, το μέγεθος ανθρώπου vs γριναζιών, τις χειρονομίες και εκφράσεις προσώπου του Σαρλό, το είδος γραμματοσειράς που χρησιμοποιείται στην εμφάνιση τίτλων και σκέψεων κ.λπ.), τα παιδιά ανίχνευσαν την οπτική του δημιουργού της, απέναντι στην τεχνολογία. Τοποθέτησαν την ταινία στο σημερινό χωροχρονικό πλαίσιο και διατύπωσαν υποθέσεις γύρω από το «ποια απήχηση θα είχε σήμερα». Ανέλυσαν τη λέξη *προσωπάρχης* στα συνθετικά της, τα οποία χρησιμοποίησαν για να αποδώσουν τη σημασία της. Έγραψαν, κατά αναλογία, κι άλλες ομοιοκατάληκτες λέξεις, όπως *γυμνασιάρχης*, *ταγματάρχης* κ.λπ. Σχολίασαν ότι πρόκειται για λέξεις που «κουβαλούν μια αυστηρότητα και ότι αφορούν πάντα άντρες και ποτέ γυναίκες».

Σημειώνεται ότι η σκηνή της κορύφωσης αποτέλεσε τη γέφυρα που θα οδηγούσε την τάξη στο επόμενο μάθημα.

1.2. Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας της συγκεκριμένης διδασκαλίας:

Κατανόηση και Παραγωγή Προφορικού λόγου

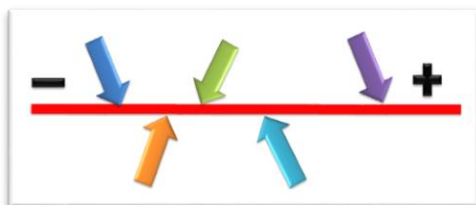
Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου, για εξαγωγή και παρουσίαση συμπερασμάτων, σε σχέση με τον τρόπο που παρουσιάζεται ένα θέμα.	1.4.2. Υποβολή ερωτήσεων, σύνθεση δεδομένων(φιγούρων, λέξεων-κλειδιών) για διασαφήνιση, ανάπτυξη και κριτική αξιολόγηση πληροφοριών, ιδεών και θέσεων
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.1. Αξιοποιούν γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, για να συζητήσουν και να συνεργαστούν αποτελεσματικά με διαφορετικούς συνομιλητές με διαφορετικά χαρακτηριστικά και θέσεις	2.1.2. Γλωσσικά στοιχεία/στρατηγικές για ανάπτυξη ή και τήρηση ενός θέματος, εναλλαγή από θέμα σε θέμα, επαναφορά θέματος, εναλλαγή συνομιλητών, δήλωση συμφωνίας ή διαφωνίας, εναλλαγή τόνου, χαλαρότερη τήρηση συνομιλιακών κανόνων
3. Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.2. Αξιολογούν τον τρόπο που εναλλακτικές αναπαραστάσεις ενός θέματος επηρεάζουν διαφορετικά ακροατήρια και διαφορετικές συνομιλίες	3.2.1. Γλωσσικά που συμβάλλουν στη διαμόρφωση ιδεών και αξιών σε σχέση με διαφορετικές κοινωνικές ομάδες

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επάρκειας	
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.2. Αξιολογούν τα νοήματα του κειμένου και τον σκοπό του συγγραφέα	1.2.1. Έκφραση συναισθημάτων, απόψεων, υπονοουμένων, πρόσκτηση - παροχή πληροφοριών, παρουσίαση - επίλυση προβλήματος, δήλωση θέσης και αντίθεσης, συμπάθειας και αντιπάθειας κ.τ. λ. 1.2.2. Ιεράρχηση γλωσσικών ή και μη γλωσσικών στοιχείων κειμένου (π.χ., ιεράρχηση επιχειρημάτων)
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.1. Διαβάζουν κείμενα, αυτόνομα, με άνεση και εκφραστικότητα, αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου και αξιολογώντας τον εαυτό τους ως αναγνώστη	2.1.2. Σημασιολογική ερμηνεία γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων με βάση το ευρύτερο πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό) και τον σκοπό και το είδος κειμένου
3. Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.2. Αξιολογούν τον τρόπο που εναλλακτικές αναπαραστάσεις ενός θέματος επηρεάζουν διαφορετικά ακροατήρια	3.2.1. Γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., λεξιλόγιο, υπερβολές, μεταφορές, απεικονίσεις, συμβολισμοί) που συμβάλλουν στη διαμόρφωση ιδεών και αξιών σε σχέση με διαφορετικές κοινωνικές ομάδες

1.3. Τι προγραμματίζεται να γίνει στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διδασκαλίας (χρονική διαδοχή ενεργειών εκπαιδευτικού-παιδιών, παράμετροι εστίασης της διδασκαλίας, δραστηριότητες κ.λπ.):

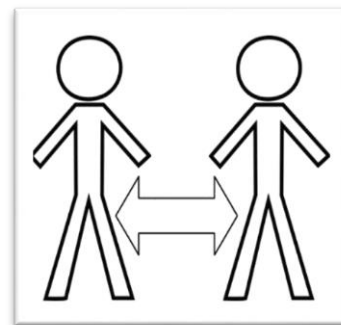
- Προβάλλεται η εικόνα κορύφωσης της ταινίας «Μοντέρνοι καιροί» (δηλαδή η σκηνή όπου ο Σαρλό μπλέκεται στα γρανάζια) και παρουσιάζεται, στα παιδιά, το βέλος, στο οποίο αναγράφεται ο τίτλος της ταινίας. Τοποθετούν το βέλος, στη «γραμμή της ενότητας», ανάλογα με το συμπέρασμα, στο οποίο κατέληξαν, για την οπτική του δημιουργού, απέναντι στην τεχνολογία.

Η «γραμμή της ενότητας» είναι η παράσταση ενός συνεχούς που αναπτύσσεται από αρνητικό (-) μέχρι θετικό (+) και όπου τα παιδιά τοποθετούνται ατομικά, αλλά και σημειώνουν τη θέση του κάθε κειμενογράφου/δημιουργού.

- Αμέσως μετά, παρουσιάζουν και την προσωπική τους θέση έναντι της τεχνολογίας. Το κάθε παιδί στερεώνει ένα βέλος στη γραμμή που γράφει το όνομά του, αιτιολογώντας, τη θέση του αυτή. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα λειτουργεί ως δίαυλος προς το σημερινό μάθημα.

- Ο/Η εκπαιδευτικός, ως εμπυχωτής/ενορχηστρωτής της τάξης, εισάγει τους/τις μαθητές/τριες στην υπόθεση του αφηγηματικού κειμένου που θα μελετήσουν, στο μάθημα αυτό (βλ. Παράρτημα). Στην εισαγωγή αναφέρονται λέξεις-κλειδιά (π.χ., κτήριο, γραφεία, υπάλληλοι, τακτικές βόλτες, καφετζής, κύριος Γιάννης), που θα συναντήσουν αργότερα στο κείμενο, οι οποίες τοποθετούνται, διαδοχικά στον πίνακα. Με τη διαδικασία αυτή, ορίζεται το χωροχρονικό πλαίσιο, όπου θα διαδραματιστούν τα γεγονότα ενώ, παράλληλα, δημιουργείται το φανταστικό πεδίο που θα νοηματοδοτήσει την ανάληψη ρόλων, αργότερα, από τα παιδιά. Αναφέρονται οι ρόλοι που προκύπτουν και αποκαλύπτεται στα παιδιά το διπλανό διάγραμμα: Παρουσιάζονται οι φιγούρες που αντιπροσωπεύουν τον Γιάννη και τους υπαλλήλους. Οι μαθητές/τριες εργάζονται ομαδικά. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να δημιουργήσει αυτοσχέδιο δρώμενο, για να γίνουν υποθέσεις αναφορικά με το είδος της σχέσης, που είχαν αναπτύξει οι υπάλληλοι της εταιρείας με τον Γιάννη τον καφετζή. Γίνεται κυκλική παρουσίαση (αναπαράσταση) της εργασίας των ομάδων. Μετά από την παρουσίαση και επεξεργασία των δρώμενων, οι μαθητές/τριες καταγράφουν σε χαρτονάκια λέξεις-κλειδιά, που σκιαγραφούν τον χαρακτήρα του κυρίου Γιάννη, όπως και το είδος της σχέσης που έχει αναπτύξει με τους υπαλλήλους (στο πλαίσιο διατύπωσης υποθέσεων-προβλέψεων). Οι λέξεις αυτές αναρτώνται πάνω στις φιγούρες, αν αφορούν στον χαρακτήρα ή ενδιάμεσα, αν αφορούν στη σχέση.

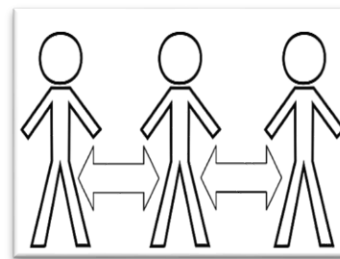
- Ακολουθεί συζήτηση με αφορμή τον τίτλο του κειμένου. Τίθεται ο εξής προβληματισμός: «Ποιος νομίζετε ότι θα παρέμβει στην ιστορία, ώστε να προκαλέσει ανατροπές;». Ο δάσκαλος παρουσιάζει το μηχάνημα (κατασκευασμένο από χαρτόνι), το οποίο τοποθετείται σε κεντρικό σημείο της τάξης.

- Αρχίζει η αποσπασματική ανάγνωση του κειμένου (Απόσπασμα 1: «Το έφεραν ένα πρωί στο κτήριο που ήταν τα γραφεία μας... από τους πρώτους θαυμαστές.»). Τα παιδιά καλούνται να αναδείξουν τον τρόπο, με τον οποίο αντιμετώπισαν οι υπάλληλοι το μηχάνημα. Κινούνται ελεύθερα σε μικρές ομάδες, γύρω από το μηχάνημα, και αυτοσχεδιάζουν τις πρώτες πιθανές αντιδράσεις των υπαλλήλων της εταιρείας, με μουσική υπόκρουση.
- Η συζήτηση που ακολουθεί εστιάζει στην ανάδειξη της αρχικής στάσης που κράτησαν οι υπάλληλοι προς το μηχάνημα (*θαυμαστές, επικριτές, σκεπτικιστές, επιφυλακτικοί, διστακτικοί*). Οι λέξεις αυτές καταγράφονται κάτω από τη φιγούρα των υπαλλήλων, όπου τοποθετείται και η κατασκευή του μηχανήματος. Μετά, εντοπίζεται η λέξη που υπάρχει στο κείμενο, για να χαρακτηρίσει ο συγγραφέας τους υπαλλήλους, δηλαδή «θαυμαστές». Τα παιδιά συμπεραίνουν την ταυτόχρονη και πολλαπλή λειτουργία της συγκεκριμένης λέξης ως κυριολεξίας, μεταφοράς, ειρωνείας και υπερβολής. Στόχος του εντοπισμού της λέξης αυτής είναι να αντιληφθούν τα παιδιά πώς η εικόνα, που είχε ο Γιάννης για τους υπαλλήλους, μεταλλάχθηκε και κατέληξε σε μια αρρωστημένη της εκδοχή. Αυτό πραγματώνεται και λεκτικά, με την εξέλιξη της λέξης *θαυμαστές* σε *θαυμαστές* → *προσκυνητές* → *μάσκες εχθρικές* → *δούλοι*¹.

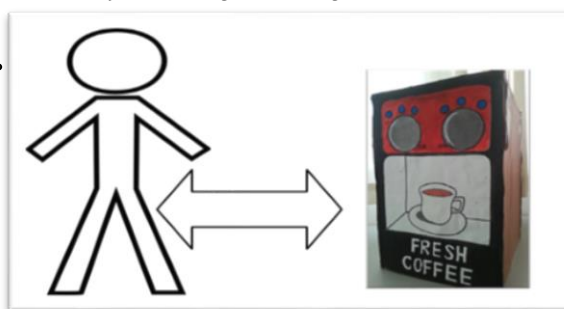
¹ Σχολιασμός της ορθογραφίας της αρσενικής κατάληξης ουσιαστικών – επιθέτων και πώς αυτή διατηρείται, λόγω συντακτικής συμφωνίας μεταξύ επιθέτου και ουσιαστικού

- Ακολουθεί ανάγνωση του επόμενου αποσπάσματος (Απόσπασμα 2: «Χωρίς να χάσει καιρό πήγε να παραπνευθεί στον προσωπάρχη... Έπρεπε να συμβιώσουν.») Εισάγεται στο διάγραμμα και η φιγούρα του προσωπάρχη. Γίνεται μια μικρή συζήτηση που αφορά στις αντιλήψεις των μαθητών/τριών, αναφορικά με το προφίλ του προσωπάρχη (ενδυματολογικά χαρακτηριστικά, χαρακτήρας, συμπεριφορά).

- Οι μαθητές/τριες υιοθετούν τον ρόλο του γλύπτη και μεταμορφώνουν δύο ηθοποιούς σε αγάλματα που έχουν συγκεκριμένη στάση, ώστε να δείξουν τη σχέση του κυρίου Γιάννη με τον προσωπάρχη. Καλούνται, επίσης, να αιτιολογήσουν τη δημιουργία τους με φράσεις μέσα από το κείμενο, οι οποίες αναγράφονται σε καρτέλες και τοποθετούνται στη φιγούρα του προσωπάρχη.
- Μετά, διαβάζεται κι άλλο απόσπασμα (Απόσπασμα 3: «Δεν φαντάζομαι να μου κάνει μεγάλη ζημιά... Άλλωστε το μηχάνημα δεν ξέρει να χαμογελά.. (το μηχάνημα) του είχε γίνει εφιάλτης.») Παρατηρούν ότι ο Γιάννης άρχισε να αναπτύσσει σχέση και με το μηχάνημα. Χρησιμοποιείται το γλυπτό του Γιάννη, από την προηγούμενη δραστηριότητα. Τα παιδιά καλούνται να αγγίξουν στον ώμο τον Γιάννη και να αποκαλύψουν τις εσωτερικές του σκέψεις για το μηχάνημα και για πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής του. Φράσεις-κλειδιά αναγράφονται σε μπαλονάκι σκέψης, πάνω από τη φιγούρα του Γιάννη.

Η ανάγνωση του κειμένου συνεχίζεται στις ομάδες. Το απόσπασμα του κειμένου, που

αναφέρεται στον τρόπο που ο Γιάννης αντιμετώπισε το μηχάνημα, «τεμαχίζεται στις παραγράφους του». (Απόσπασμα 4: «Άρχισε να πυκνώνει... Γιατί;»). Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει μια παράγραφο και τα μέλη της καταγράφουν σε φύλλο εργασίας (βλ. Παράρτημα) τις δράσεις που ανέλαβε ο Γιάννης, για να αντιμετωπίσει το μηχάνημα, όπως και το αποτέλεσμα τους. Επιπρόσθετα, η κάθε ομάδα καλείται να γράψει μια λέξη, που χαρακτηρίζει τη σχέση και τη συμπεριφορά του Γιάννη προς το μηχάνημα. Αφαιρούνται όλες οι φιγούρες από τον πίνακα, πλην αυτής του Γιάννη και του μηχανήματος, οι οποίες και τοποθετούνται η μια απέναντι στην άλλη. Τα παιδιά ανακοινώνουν τις δράσεις του Γιάννη, οι οποίες κωδικοποιούνται και καταγράφονται σε καρτέλες. Στη συνέχεια, στερεώνονται ανάμεσα στη φιγούρα και την κατασκευή. Πάνω από αυτές, προσκολλούνται οι λέξεις που χαρακτηρίζουν τη σχέση του Γιάννη με το μηχάνημα. Σημειώνεται, στο σημείο αυτό, ότι λόγω της μαθησιακής περίπτωσης της τάξης, σε κάθε ομάδα δίνονται: α) γλωσσάρι με εξηγήσεις πιθανών άγνωστων λέξεων (βλ. Παράρτημα) και β) ρεπερτόριο συναισθημάτων.

- Ακολουθως, τα παιδιά κάνουν παρατηρήσεις αναφορικά με τη σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ του Γιάννη και του μηχανήματος. Με τη συζήτηση που ακολουθεί, αναδύεται ο προβληματισμός: «Με ποιον είχε τελικά πρόβλημα ο Γιάννης;». Αναμένεται από τα παιδιά να συμπεράνουν ότι ο Γιάννης ουσιαστικά είχε πρόβλημα με τον προσωπάρχη.

- Στο σημείο αυτό, τα παιδιά συσχετίζουν το σημερινό κείμενο με την ταινία που παρακολούθησαν στο προηγούμενο μάθημα. Εντοπίζουν την εξής ομοιότητα, μέσα από τη διερεύνηση του ερωτήματος: «Πού αλλού έχουμε συναντήσει αυτό το μοτίβο-σχέση;»: ο προσωπάρχης υπάρχει και στα δύο κείμενα και, μάλιστα, φέρει τον ίδιο συμβολισμό (δηλαδή προσωπάρχης = δύναμη, εξουσία).

- Για επαλήθευση του πιο πάνω συμπεράσματος, γίνεται ανάγνωση του τελευταίου αποσπάσματος του κειμένου από τον δάσκαλο (Απόσπασμα 5: «Μα γιατί;... [τέλος]»). Όταν ολοκληρωθεί η ανάγνωση, μεσολαβεί μια μικρή παύση για εσωτερική ανασκόπηση και αναστοχασμό. Ανακοινώνονται κάποιες προσωπικές σκέψεις των παιδιών και εντυπώσεις τους, που δημιουργήθηκαν από το κείμενο (π.χ., «Πώς βλέπει ο κάθε ρόλος το φινάλε: προσωπάρχης, υπάλληλοι, ο εαυτός μου;»). Εντοπίζονται λέξεις και φράσεις που αποδεικνύουν το ότι ο Γιάννης θεωρούσε το μηχανήμα εχθρό και μάλιστα άνθρωπο-εχθρό. Τα παιδιά καλούνται να σηκωθούν από τις θέσεις τους και να σταθούν στο σημείο της γραμμής (+).....(-), που αντιπροσωπεύει την προσωπική τους θέση. Ο δάσκαλος κρατά ένα βέλος, που αντιπροσωπεύει το κείμενο «Το μηχανήμα» και το τοποθετεί στο σημείο που είναι ο μέσος όρος. Ζητείται από τα παιδιά να αιτιολογήσουν την επιλογή τους.

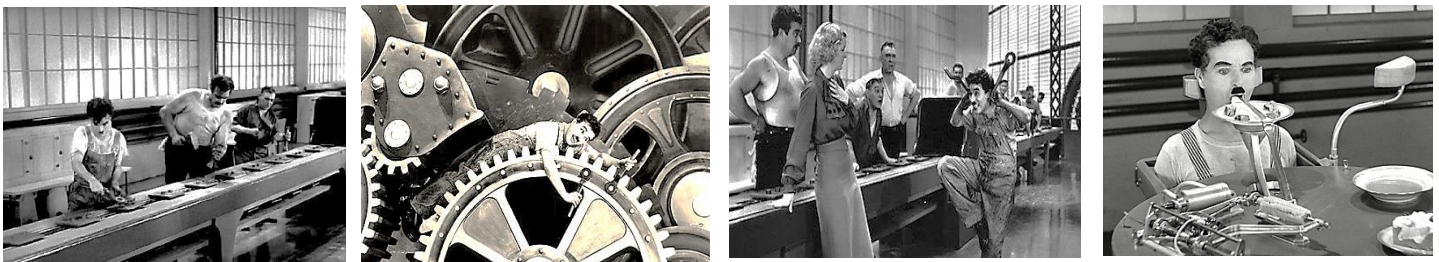
- Τέλος, τα παιδιά αναδιαμορφώνουν, αν αισθάνονται την ανάγκη να το κάνουν, την προσωπική τους θέση έναντι της τεχνολογίας, αν αυτή επηρεάστηκε μετά από την ανάγνωση του κειμένου «Το μηχανήμα». Η εργασία αυτή μπορεί να γίνει και γραπτώς στο τετράδιό τους (βλ. Παράρτημα).

1.4. Τι προγραμματίζεται να ακολουθήσει μετά τη διδασκαλία:

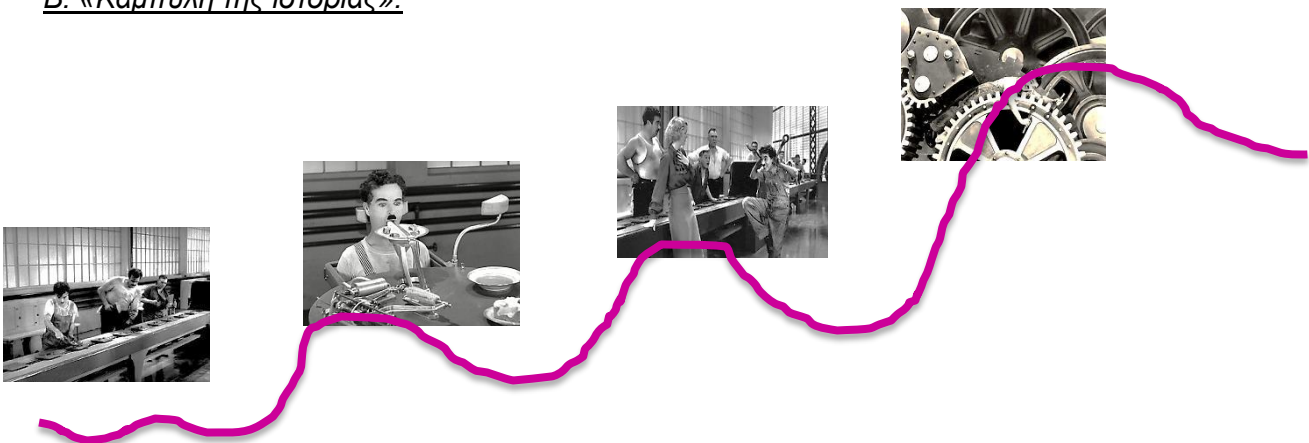
- Ολοκληρώνεται η γραπτή έκφραση προσωπικών θέσεων των παιδιών, έναντι της τεχνολογίας. Τα παιδιά διαβάζουν τα κείμενά τους στις ομάδες τους και συζητούν.
- Δίνουν ένα δικό τους τέλος στην ιστορία.
- Μελετούν τα κείμενα του βιβλίου, που ανήκουν στην ίδια ενότητα, «Λιλιπούπολη» και «Μια βόλτα με τον Γουέμπι». Μετά από τη μελέτη των κειμένων, αναδιαμορφώνουν ενδεχομένως για μία ακόμη φορά τη θέση τους απέναντι στην τεχνολογία, συλλέγοντας δεδομένα και από τα δύο αυτά κείμενα.
- Ετοιμάζουν δρώμενο/παντομίμα, για να αναδείξουν τις χρήσεις της τεχνολογίας και τα αποτελέσματα της χρήσης αυτής, όπως επίσης τα αποτελέσματα της επαφής του ανθρώπου, γενικά, με την τεχνολογία. Αξιοποιούν το χιούμορ και παρουσιάζουν την παντομίμα τους σε άλλα παιδιά του σχολείου.

2. Διδακτικό Υλικό (π.χ., κείμενα και ασκήσεις από σχολικά εγχειρίδια και τυχόν συμπληρωματικό υλικό):

A. Στιγμιότυπα από την ταινία «Μοντέρνοι Καιροί».

B. «Καμπύλη της ιστορίας».

Γ. «Οδηγία στο τετράδιο».

Στην αρχή του μαθήματος τοποθέτησες ένα βέλος, στη θέση που εκφράζει τη θέση σου έναντι της τεχνολογίας. Θα διατηρούσες το βέλος στην ίδια θέση ή, μήπως, θα το μετακινούσες; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου.

Γλωσσάρι του κειμένου «Το μηχάνημα»

- **έμεινε με τον δίσκο μετέωρο:** από έκπληξη και φόβο έμεινε ακίνητος, να κρατάει τον δίσκο στον αέρα.
- **φιλύποπτα:** με υποψία, χωρίς εμπιστοσύνη.
- **δίφραγκο** (ουσ. σύνθετη λέξη: δι- [από το δύο]+φράγκο): το κέρμα των δύο δραχμών, που υπήρχε πριν την καθιέρωση του ευρώ.
- **ο προσωπάρχης** (ουσ. σύνθετη λέξη: πρόσωπο + -άρχης [από το ρήμα άρχω= εξουσιάζω, κυβερνώ]): ο διευθυντής του προσωπικού ιδιωτικής επιχείρησης ή δημόσιας υπηρεσίας.
- **Έπρεπε να συμβιώσουν:** έπρεπε να ζήσουν μαζί.
- **σβέλτος** (επίθ.): γρήγορος, επιδέξιος στις κινήσεις του.
- **το «μασίни»** (ουσ.): το μηχάνημα, η μηχανή (από την αγγλική machine).
- **άνευ προηγουμένου:** χωρίς προηγούμενο- φράση που λέγεται για κάτι που δεν έχει ξανασυμβεί σε ανάλογο βαθμό.
- **συκοφαντική δυσφήμιση:** η διάδοση κακών πληροφοριών και ψεύτικων κατηγοριών, με σκοπό τη δημιουργία κακής φήμης για κάποιο πρόσωπο ή πράγμα.
- **αναχαιτίζω** (ρήμα): ανακόπτω την ορμή.
- **αναχαιτίσε για κάμποσο τα κύματα των πιστών** (μεταφορά): η συγκεκριμένη ενέργεια του καφετζή έκανε εκείνους τους υπαλλήλους που προτιμούσαν να παίρνουν ροφήματα από το μηχάνημα να σταματήσουν να το κάνουν.
- **για να τα σοφιστεί** (υποτακτική αορίστου του ρ. σοφίζομαι): για να τα σκεφτεί.
- **θριαμβικά** (επιρρ.): με αίσθημα επιτυχίας.
- **σπεύδω:** κινούμαι και ενεργώ με ταχύτητα και προθυμία.
- **ο ακέραιος χαρακτήρας:** ο ηθικός και έντιμος χαρακτήρας του.
- **τις χοντρές, μαύρες αρτηρίες** (μεταφορά): εννοούνται τα καλώδια του ρεύματος.
- **θα ανάδευε τα σπλάχνα του** (μεταφορά): θα ανακάτευε το εσωτερικό του.
- **το θανάσιμο πλήγμα:** το κτύπημα που επιφέρει το θάνατο.
- **αναμετρήθηκαν** (παθητικός αόριστος του ρ. *αναμετριέμαι* και *αναμετρούμαι*): ήρθαν αντιμέτωποι.
- **δαιδαλώδης διαδρομή:** η διαδρομή που είναι περίπλοκη και μπερδεμένη, που μοιάζει με λαβύρινθο.
- **βόμβος** (ουσ.): συνεχής βαρύς ήχος χαμηλής έντασης, το βουητό.